

De 'Citizen' in Citizen Science

Wessel Ganzevoort
Academische Werkplaats Klimaat & Energie
Tilburg University
28 Juni 2024

Let's start with you!

CLO Citizen science voor natuur

Citizen science in cijfers

Natuurplatform Waarneming.nl

 230.000
accounts

 13 miljoen
waarnemingen 2021

TOP 3 soortgroepen van Waarneming.nl

 Vogels

 Planten

 **Nachtvlinders
en micro's**

Soortenorganisaties

 16.500
tellers 2021

 641.500
Vrijwilligersuren 2021

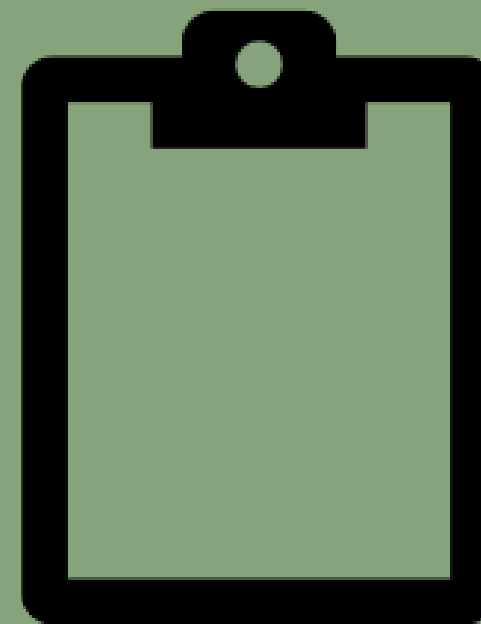
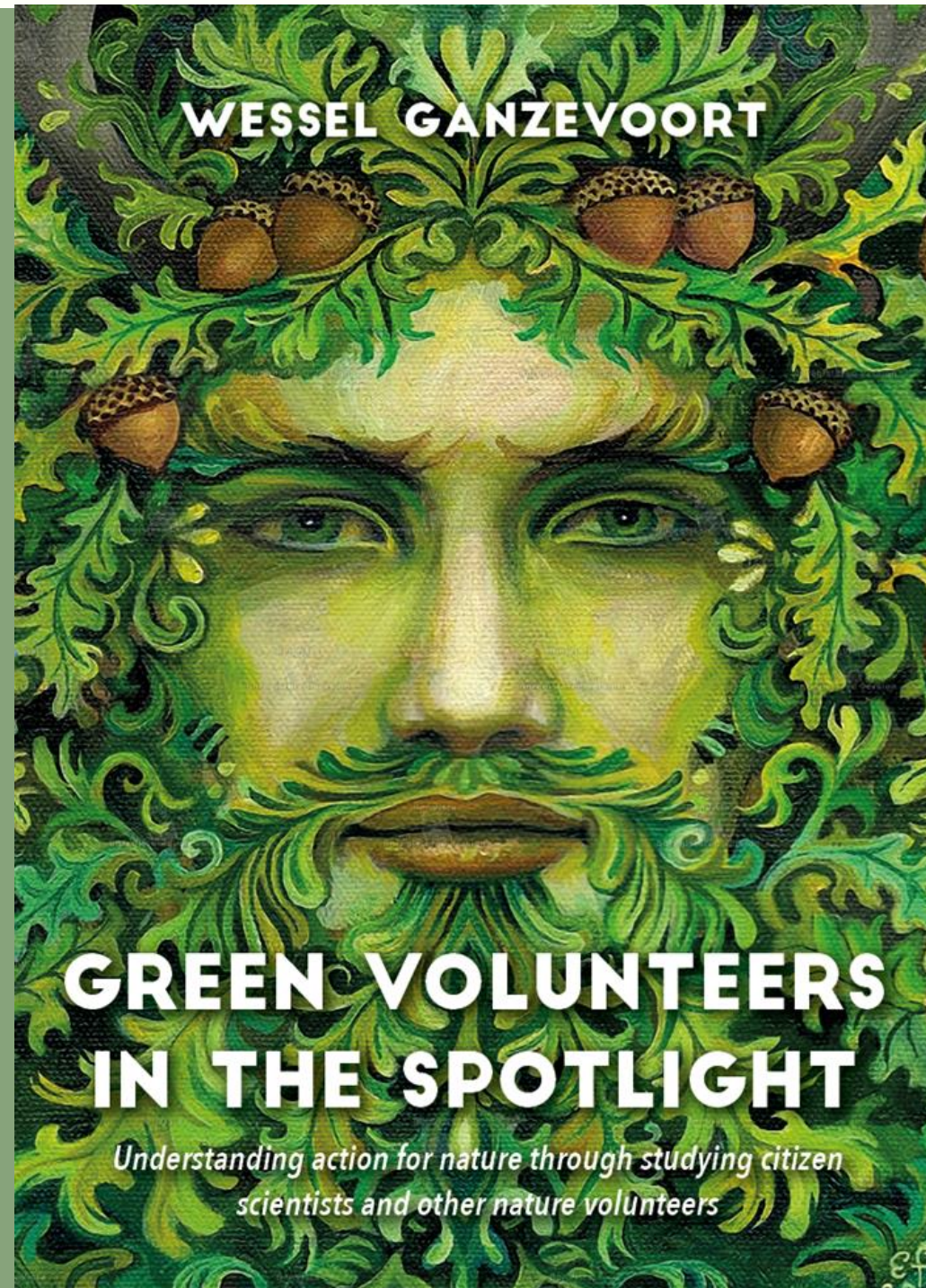
Soortenorganisaties:

Anemoon
BLWG
EIS
FLORON
NMV

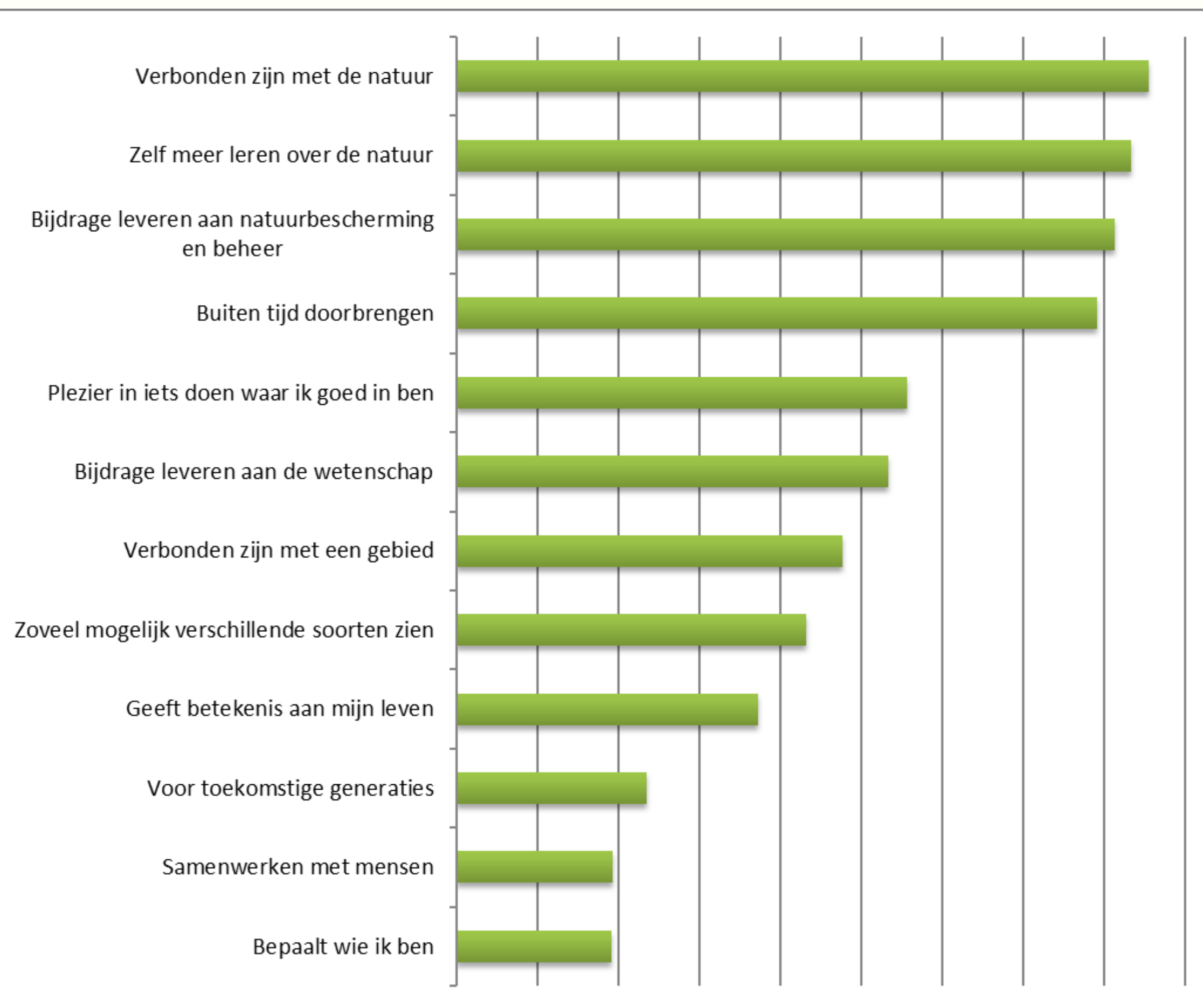
RAVON
SOVON
De Vlinderstichting
Zoogdiervereniging

 39.500
telinspanning trektellen voor
migrerende vogels in 2021 in uren

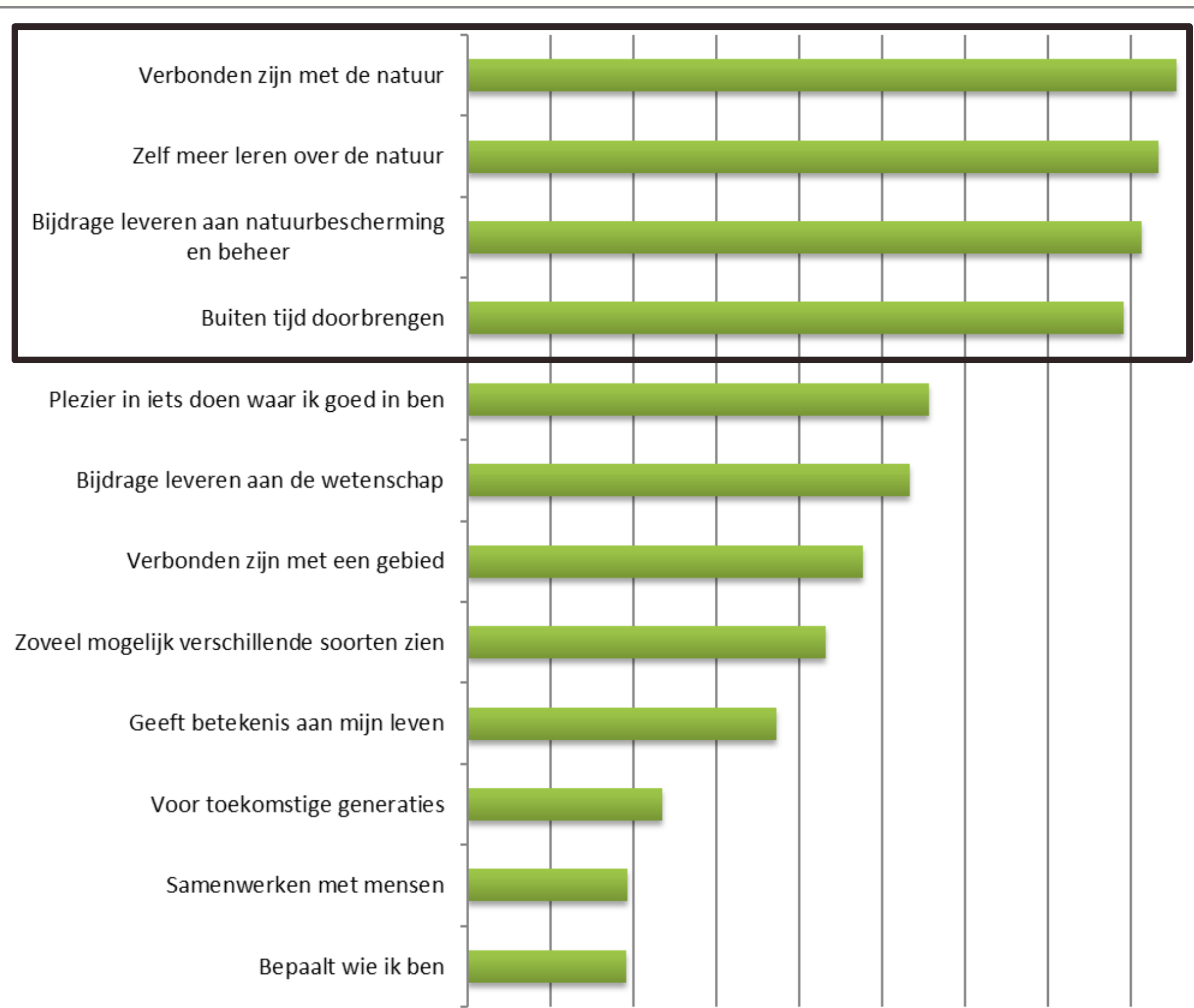

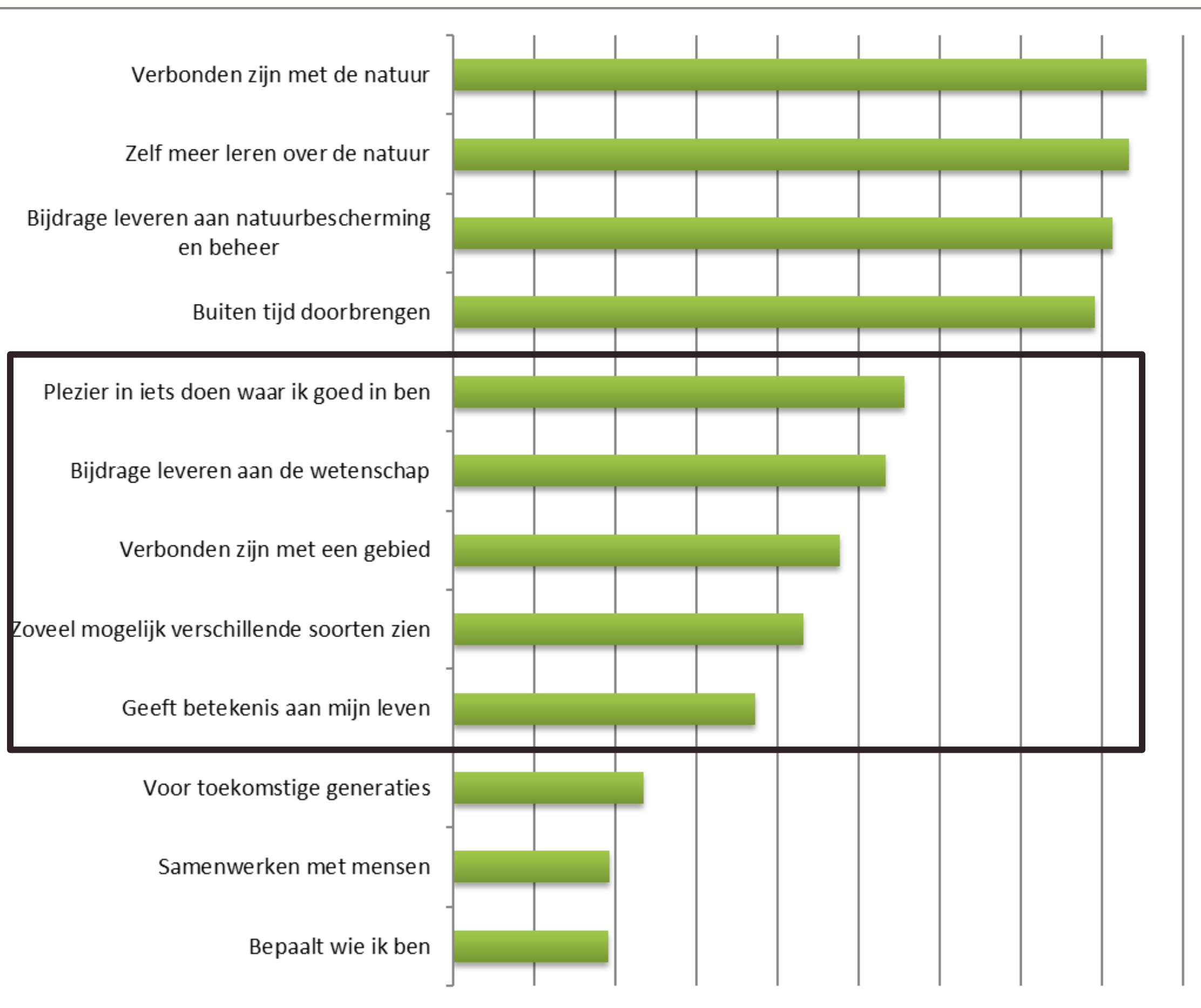
Drijfveren Waarnemers

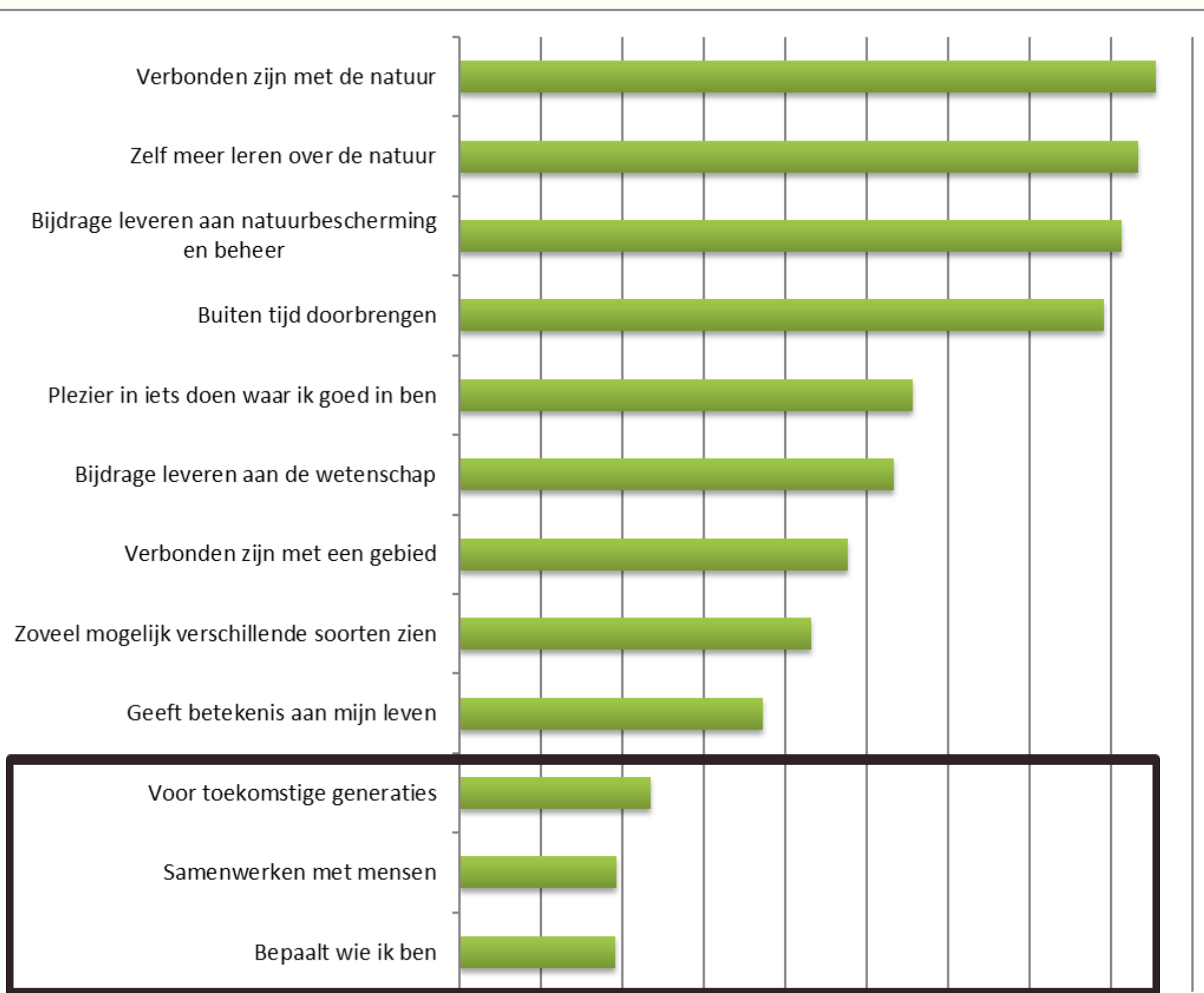
Drijfveren Waarnemers

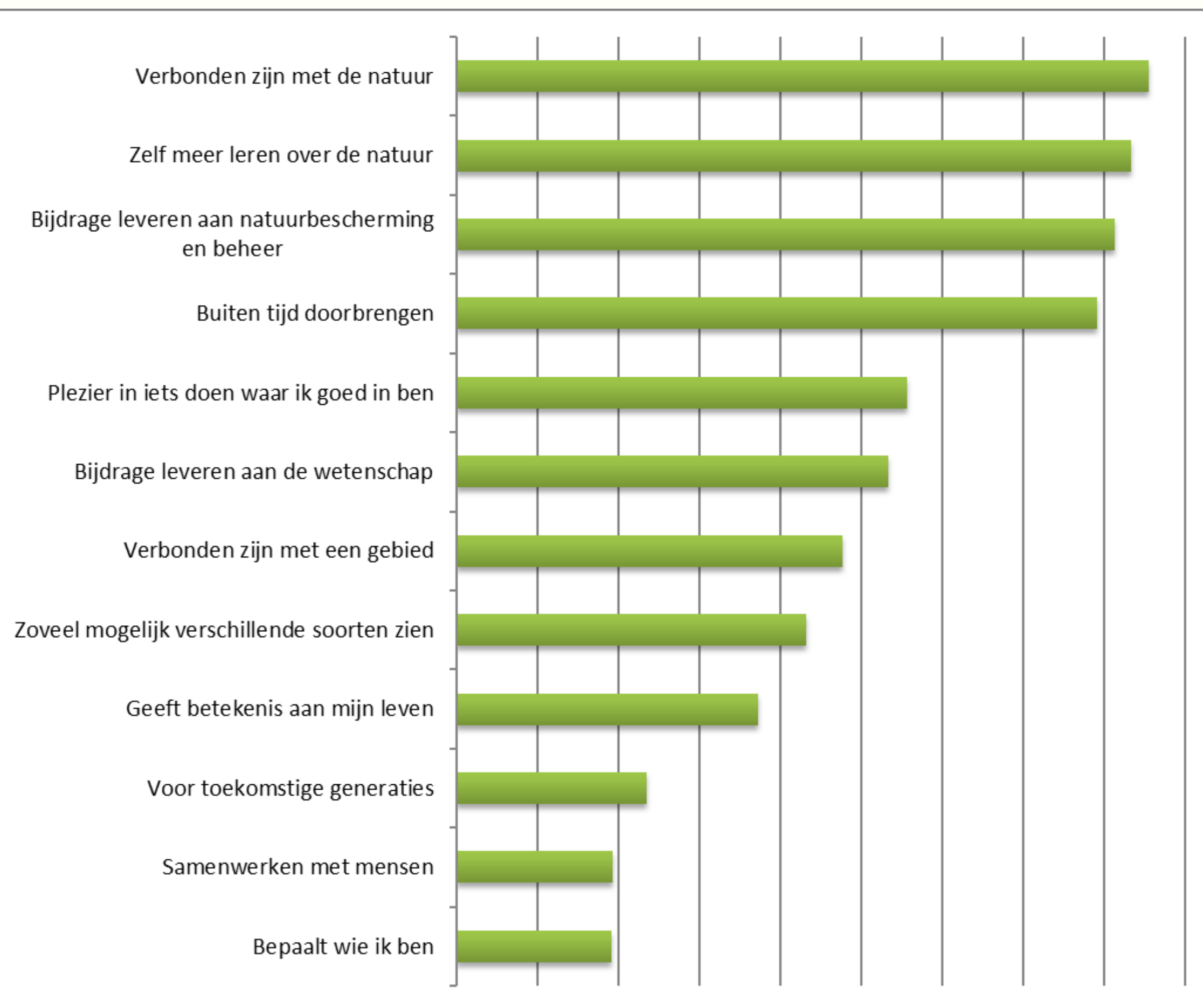
Drijfveren Waarnemers

Drijfveren Waarnemers

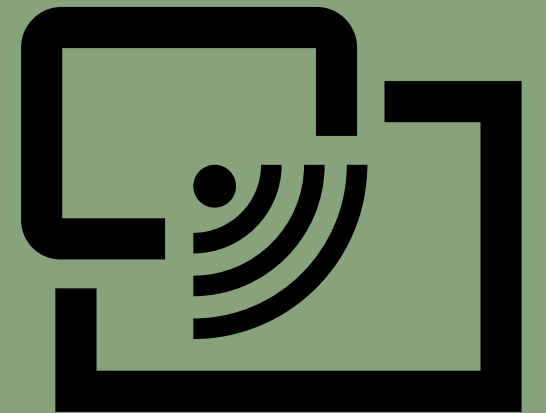
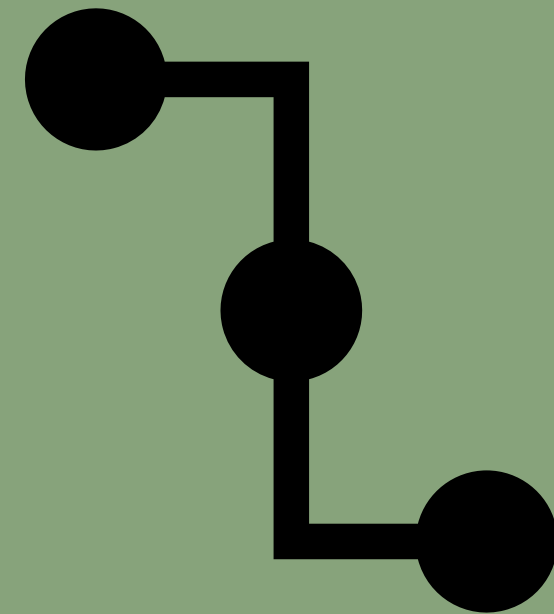

Drijfveren Waarnemers

Drijfveren Groene Vrijwilliger

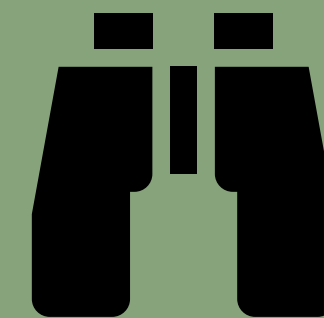
Alle respondenten	Teller	Hersteller	Verteller	Bestuur & beleid
Bijdrage leveren aan natuurbescherming en beheer (43,0%)	Bijdrage leveren aan natuurbescherming en beheer (44,9%)	Bijdrage leveren aan natuurbescherming en beheer (46,5%)	Verbonden zijn met de natuur (40,0%)	Bijdrage leveren aan natuurbescherming en beheer (44,0%)
Verbonden zijn met de natuur (40,1%)	Verbonden zijn met de natuur (43,2%)	Verbonden zijn met de natuur (40,2%)	Bijdrage leveren aan natuurbescherming en beheer (38,9%)	Verbonden zijn met de natuur (38,1%)
Buiten tijd doorbrengen (29,0%)	Zelf meer leren over de natuur (29,2%)	Buiten tijd doorbrengen (30,5%)	Verbondenheid met natuur bij andere mensen versterken (34,5%)	Verbondenheid met natuur bij andere mensen versterken (28,3%)

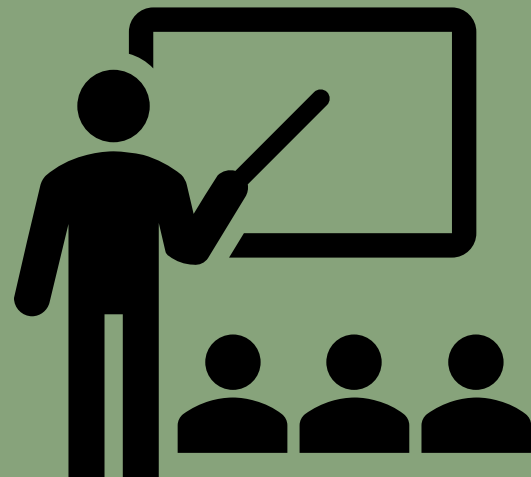
Het delen van data

Jouw Ideale
Vrijwilligersdag!

EnviroCitizen
Citizen Science for Environmental Citizenship: A Horizon 2020 Project

Groene vrijwilligers Wie zijn ze, wat drijft hen?

LandschappenNL zet vrijwilligers onder meer in voor natuur

Groene vrijwilligers in

Vrijwilligers leveren een cruciale bijdrage aan de bescherming van de Nederlandse natuur: denk aan landschapsbeheer, ecologisch onderzoek, excursies begeleiden en bestuurswerk. Maar wie deze vrijwilligers zijn, en wat hen drijft, blijft vaak onderbelicht. Voor de toekomst van groen vrijwilligerswerk is het belangrijk dat organisaties aansluiten bij de leefwereld van hun vrijwilligers. In dit artikel schetsen wij vier routes om hiermee aan de slag te gaan.

— Wessel Ganzevoort & Riyan van den Born (Radboud Universiteit)

> Maak een wandeling door de Nederlandse natuur, en overal om je heen zie je de inzet van groene vrijwilligers. Je ziet vrijwilligers schoolklassen door de bossen gidsen en kennis en enthousiasme voor de natuur overbrengen. Je komt leden van een soortenwerkgroep tegen die data verzamelen welke nodig is om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van flora en fauna. En onderweg zie je mensen druk wilgen knotten. Zonder vrijwilligers komt van veel fysiek werk in het landschap weinig terecht. Nederlandse natuurorganisaties van de provinciale landschappen tot

De Vlinderstichting, zijn enorm afhankelijk van vrijwillige inzet. Groene organisaties hebben bij vrijwilligerswerk met uitdagende vraagstukken te maken. Hoe zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst voldoende mensen kunnen enthousiasmeren? Wie bereiken we op dit moment, en wie niet? En hoe kunnen we als organisatie beter aansluiten bij de wensen van onze vrijwilligers? Het aansluiten bij de leefwereld van de vrijwilligers is cruciaal om recht te doen aan hun motivaties, en om hen goed te kunnen ondersteunen en waarderen. Dit soort vragen zijn het startpunt van het programma De Kracht van de Groene Vrijwilliger (www.degroenevrijwilliger.nl/). Wij voerden de afgelopen jaren verschillende enquête-studies uit onder grote aantallen groene vrijwilligers naar hun profiel, motivaties en ervaringen. Op basis hiervan en de gesprekken met natuurorganisaties die we doorlopend voeren, schetsen wij in dit artikel vier routes (motivatie, communicatie, diversiteit en samenwerking) hoe groene organisaties beter kunnen aansluiten bij hun vrijwilligers.

Vrijwilligers motiveren en vasthouden

De eerste route is het onderzoeken van motivaties: "wat motiveert jou om dit te doen?". Het stilstaan bij de eigen drijfveren helpt vrijwilligers en organisaties inzicht te krijgen in deze motivaties en waar mensen energie van krijgen. Het antwoord op deze vraag geeft de organisatie heel belangrijke informatie. Het laat zien of het beeld van de organisatie over de drijfveren van vrijwilligers wel klopt. Zo komen uit ons onderzoek naar

natuurwaarnemers een aantal kernmotivaties naar boven: het bijdragen aan natuurbescherming, en het versterken van de persoonlijke band met, en eigen kennis over, natuur. Het bijdragen aan wetenschap kwam niet zo prominent naar voren, terwijl je dit misschien wel zou verwachten. Ook wordt vaak verondersteld dat verschillende typen groen vrijwilligerswerk (natuurwaarnemen, educatief, landschapsbeheer) vanuit heel verschillende motivaties worden ondernomen, terwijl ons onderzoek naast verschillen ook overeenkomsten laat zien. Natuurbescherming en de band met natuur bleken kernmotivaties ongeacht de activiteit. Aannames over motivaties komen wij in onze gesprekken met natuurorganisaties veel tegen, en ze hebben de neiging een eigen leven te gaan leiden. De simpele vraag "wat motiveert jou?" leidt tot interessante nieuwe inzichten. Zo refereerde een van de vrijwilligers in ons onderzoek aan leeftijdsdiversiteit: het gaf energie om kennis en ervaring te delen met jonge mensen, die op hun beurt ouderen konden helpen met een slootje oversteken.

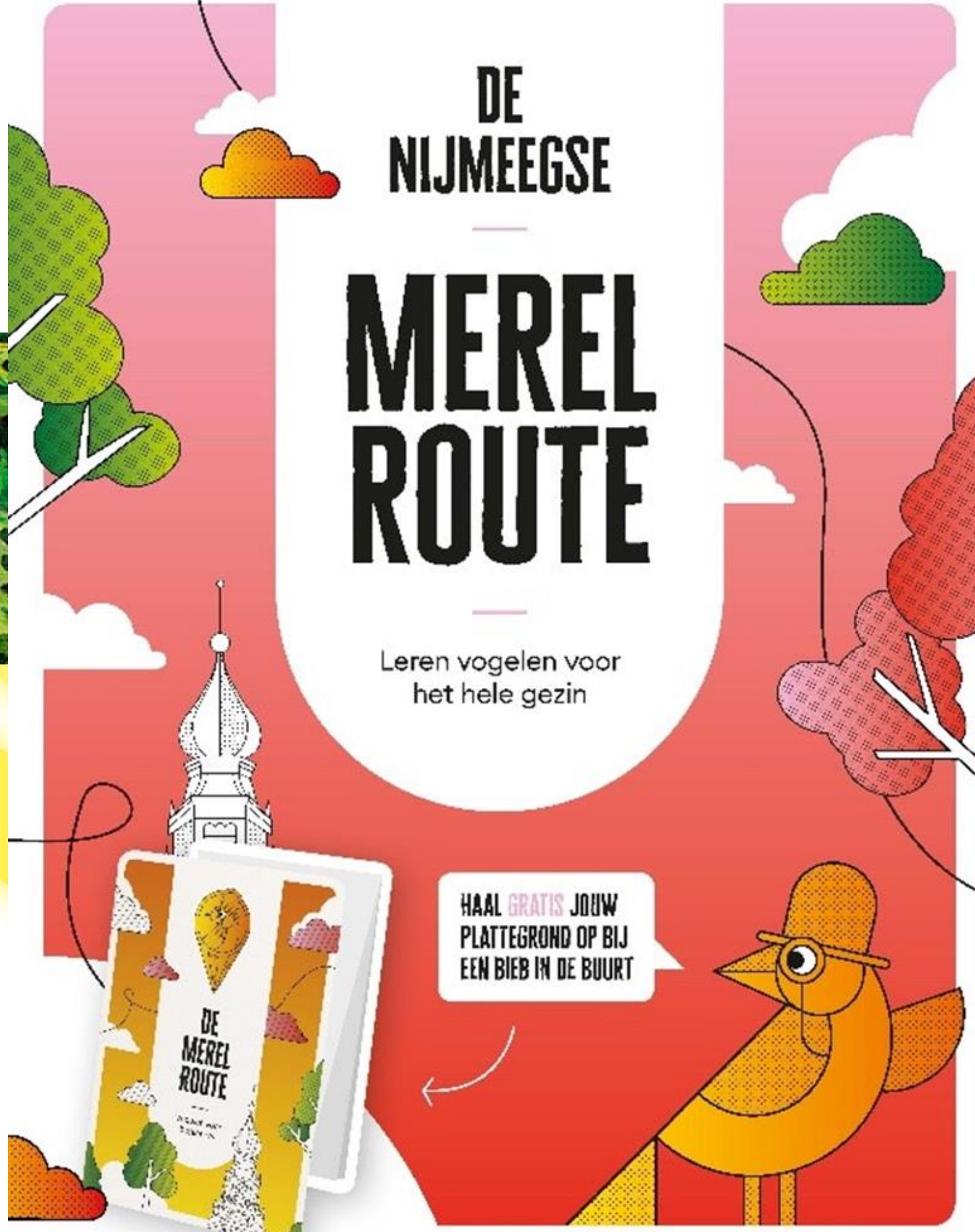
Vragen naar motivaties is een eerste stap. Daarna is het de kunst om deze te gaan gebruiken. En dat is wel belangrijk, want vrijwilligers raken snel hun energie kwijt als de activiteiten die ze doen niet (langer) aansluiten bij hun motivaties. Ter inspiratie twee voorbeelden. We noemden eerder al dat zeker waarnemers het belangrijk vinden om meer te leren over de natuur. Voor een deel doen zij dit op eigen houtje, en geregeld ook met elkaar, maar als organisatie kan je hen hierin ondersteunen. Maak bijvoorbeeld informatie over het gebied of de soorten beschikbaar en toegankelijk

DE
NIJMEEGSE

MEREL ROUTE

Leren vogelen voor
het hele gezin

HAAL GRATIS JOUW
PLATTEGROND OP BIJ
EEN BIEB IN DE BUURT

Dank allemaal!

